

**ESPURNES
BARROQUES**

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

Traditore

CRISTINA SEGURA I ENSEMBLE EXCLAMATIO

Direcció: Oleguer Aymamí

© Molina Visuals

Dissabte 18 de maig del 2024, 19h.

Església del Roser (Poble Vell)
SÚRIA (BAGES)

Valora'ns

LA TEVA OPINIÓ ENS AJUDA A MILLORAR

Escaneja aquest codi QR
i valora els concerts
d'Espurnes Barroques!

*Fes-te amic i consulta la resta de
programació d'Espurnes Barroques!*

ESPURNESBARROQUES.CAT

Programa

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Concert per a cordes en Sol menor RV 157

Allegro - Largo - Allegro

Il Tigrane RV 710

"Fara la mia spada" (Oronte)

Giustino - Tieteberga RV 737

"Sento in seno ch'in pioggia di lagrime" (Lotario)

Concert per a violoncel RV 407

Allegro - Largo - Allegro

Griselda RV 718

Simfonia

"Ho il cor già lacero" (Griselda)

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Simfonia al santo sepulcro, RV 169

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Passió segons Sant Joan BWV 245

"Es ist vollbracht"

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Sonata V en Sol menor HWV 390, Op. 2 No. 5

Larghetto - Allegro - Adagio - Allegro

Alcina HWV 34

"Ah, il mio cor" (Alcina)

Serse HWV 40

Simfonia

"Crude furie" (Serse)

Durada musical: 80'

Notes al programa

Barroc: el paradís de la veu

Poques èpoques, potser cap, han estimat tant la veu cantada com el barroc. Abans i després del barroc, el cant té com a missió principal transmetre una informació a través del text; al barroc, en canvi, a més d'una informació, el cant ha de transmetre una emoció i, per damunt de tot, ha de ser bell. És al barroc quan es crearà el terme *bel canto*, de fet. Al barroc, el cant té un valor per ell mateix, l'arabesc vocal deixa de ser ornament per convertir-se en substància, i la bellesa de l'emissió acaba sent més important que la intel·ligibilitat de la paraula.

Un concert d'àries barroques de lluïment com aquest és un autèntic festival per a l'esperit i la sensibilitat. I, en aquest cas, a més, amb la garantia que les peces provenen de les millors collites de dos autèntics "caps de llista" com són Vivaldi i Händel, amb permís de Bach.

Després de la breu preparació anímica per entrar en el món de la sensibilitat barroca que haurà representat el *Concert en Sol menor RV 157* de Vivaldi, entrem pròpiament en matèria amb l'ària "*Fara la mia spada*" de l'òpera *Il Tigrane*, una obra de creació col·lectiva estrenada a Roma el 1742 on Vivaldi va compondre la música del segon acte, mentre la del primer i la del tercer (avui perdudes) van ser obra de Benedetto Micheli i Nicola Romaldi respectivament. El guerrer Oronte se sent molt agreujat perquè tem que algú li festeja la xicota i, en aquesta ària, proclama el seu desig de venjança: es tracta d'una ària ràpida, agitada, nerviosa, tensa, una típica ària *di furore*.

Continuem amb *il prete rosso* (que així anomenaven Vivaldi perquè era capellà i pèl-roig) amb una ària de l'òpera *Tieteburga RV 737* estrenada el 1717 a Venècia, la ciutat natal del compositor. L'obra, avui perduda en gran part, contenia música d'altres compositors a més de Vivaldi. L'ària "*Sento in seno ch'in pioggia di lagrime*", la canta el personatge de Lotario i és una peça quieta i tranquil·la de cant més malenconiós que adolorit, acompanyat per la corda que toca en "*pizzicato*", evocant potser d'aquesta manera la "pluja de llàgrimes" que s'esmenta al text.

Deixem un moment l'òpera però no deixem Vivaldi. El *Concert per a violoncel*

en *Re menor* RV 407 s'obre i es tanca amb dos *Allegri* lluminosos que emmarquen un *Largo* central meditatiu i entotsolat. Continuant amb la dimensió instrumental, podrem escoltar la *Sinfonia* de l'òpera *Griselda*, que amb els seus potents tres acords inicials ens avisa que els personatges són a la porta i l'acció és a punt de començar. Si fins ara havíem sentit dues àries amb un únic color emocional, ara ens n'arriba una de dos. Ens trobem a la darrera escena del primer acte de *Griselda*, la protagonista ens acaba de dir que se sent traïda, abandonada i vilipendiada, i expressa la seva desesperació amb vigor cantant "*Ho il cor già lacero*". Però, a partir del moment en què diu "*non ho più lagrime*", l'agitació inicial es transforma en un dolor quiet i interior. La tornada del primer tema dona una equilibrada disposició simètrica a aquesta ària de dos colors.

Canvi total d'atmosfera, de model, de referent i de compositor, precedida tanmateix encara per la commovedora *Simfonia al Santo Sepolcro* del mestre venecià. Som a la mateixa època, però ara ja no som al teatre d'òpera ni a Itàlia. Ara som a l'església, a l'Alemanya protestant, a la *Passió segons Sant Joan* i Bach ens explica a "*Est ist vollbracht*" el moment de la mort del crucificat. L'ària, amb acompanyament de viola de gamba, està indicada *Molto adagio*, i la frase principal, "*Est ist vollbracht*" ("Tot s'ha acomplert"), està clarament separada de la resta del text. Bach vol que, amb tota la seva contundent simplicitat, arribi amb força a qui ho escolta. Poc abans d'acabar, canvia tot, la música es fa ràpida i exultant per cantar "*Der Held aus Juda siegt mit Macht / und schließt den Kampf*" ("L'heroi de Judà venç amb el seu poder / i conclou la lluita"). Però això només dura un moment: l'"*Es ist vollbracht*" inicial torna molt més apesarat i aclaparador encara per acabar la peça.

Tornem a la música profana —no encara a l'òpera— per, sense moure'ns del barroc, canviar de compositor i de país. A partir d'ara la música que sonarà serà de Händel, aquell alemany contemporani de Vivaldi i de Bach que va aprendre l'ofici a Itàlia i l'exercí tan bé a Anglaterra que van enterrar-lo a Westminster, gairebé al costat d'Isaac Newton.

Entrem a Händel amb la Sonata V en Sol menor HWV 390, Op. 2 n. 5, una peça en quatre moviments en alternança lent-ràpid que comença amb un relaxat *Larghetto*. Després d'aquesta obra de dimensió cambrística, ens

endinsarem en Alcina, una òpera a cavall entre la temàtica mitològica i la cavalleresca inspirada en l'Orlando furioso de Ludovico Ariosto. Händel hi explora les vicissituds d'Alcina, una fetillera que, juntament amb la fada Morgana, atrau els herois cap a la seva illa per sotmetre'ls a les seves voluntats. El conflicte apareix quan Ruggiero, l'amant d'Alcina, s'enamora de Bradamante, la qual cosa sumeix la protagonista en el dolor profund d'una traïció que l'ària "Ah, il mio cor" plasma amb una inefable bellesa.

Canviem d'obra i d'emoció: "Crude furie" de l'òpera Serse, que sentirem després d'escoltar-ne la Sinfonia amb què s'obre el teló, és un paradigma de les anomenades àries di furore de les quals Händel era un gran especialista. La canta el rei de Pèrsia, Xerxes (Serse), al tercer acte, i en ella afirma que està disposat a matar el seu germà perquè ha descobert que es vol casar amb la mateixa dona que ell. Estiguem tranquils, al final no ho farà. La peça és d'alta exigència vocal i demana un gran control de l'aire per tal que la veu, sense perdre presència, força i contundència, es mogui amb gran agilitat i precisió just després d'haver cantat sobre notes de llarga durada.

Un bon castell de focs per acabar com s'escau una Festa Major del cant com aquesta que hem tingut avui.

Xavier Pujol Massana
Professor i crític musical

IL TIGRANE [Oronte]

Farà la mia spada
ch'il perfido cada,
e smorzi col sangue
l'ardore e l'ardir!

A giusta vendetta
ragione m'alletta,
mi desta il coraggio
l'oltraggio a punir!

GIUSTINO [Anastasio]

Sento in seno
ch'in pioggia di lagrime
si dilegua
l'amante mio cor.

Ma, mio core,
tralascia di piangere,
ch'il tuo pianto
non scema il dolor.

GRISELDA [Griselda] Recitativo

Infelice Griselda!
Che più temer poss'io?
Ah, che non veggio
la ragion di sperar.
Tutte a 'miei danni
congiurano le stelle.
Abbandonata, tradita, vilipesa;
ho perduto la pace
e'l mio riposo.
Ahi, destino crudel!
Ahi, figlio! Ahi, sposo.

Ho il cor già lacero

Ho il cor già lacero
da mille affanni;
gl'empì congiurano
tutti a 'miei danni,

IL TIGRANE [Oronte]

La meva espasa farà
caure els pèrfids
i debilitarà el seu ardor
i la seva audàcia amb la seva sang!

La raó em porta a
una venjança justa,
el meu coratge em desperta
per castigar la indignació!

GIUSTINO [Anastasio]

Sento al pit
que amb una pluja de llàgrimes
desapareix
l'amant del meu cor.

Però, cor meu,
deixa fora el plorar,
que el teu plor
no apaivagui el dolor.

GRISELDA [Griselda] Recitativo

Infeliç Griselda!
Què més puc témer?
Ah, no veig
la raó per esperar.
Tot en perjudici meu
les estrelles conspiren.
Abandonada, traïda, menyspreada;
he perdut la pau
i el meu descans.
Ah, cruel destí!
Ah, fill! Ah, espòs.

Tinc el cor esquinçat

Tinc el cor esquinçat
per mil preocupacions;
els malvats conspiren
tot en perjudici meu,

vorrei nascondermi
fuggir vorrei,
del cielo i fulmini,
mi fan tremar.

Divengo stupida
nel colpo atroce,
non ho più lagrime,
non ho più voce,
non posso piangere
non so parlar.

**BACH, *Passió segons Sant Joan BWV 245*
"Es ist voll bracht"**

Es ist vollbracht!
O Trost vor die gekränkten Seelen!
Die Trauernacht
Läßt nun die letzte Stunde zählen.
Der Held aus Juda siegt mit Macht
und schließt den Kampf.
Es ist vollbracht!

ALCINA [Alcina]

Ah! mio cor! schernito sei!
Stelle, dei! Nume d'amore!
Traditore! t'amo tanto;
puoi lasciarmi sola in pianto.
Oh! Dei perché?

SERSE [Serse]

Crude furie
degli'orridi abissi,
aspergetemi
d'atro veleno!

Crolli il mondo,
e 'l sole s'eclissi
a quest'ira
che spira il mio seno,
a quest'ira
che spira nel seno.

voldria amagar-me
fugir voldria,
del cel els llamps
em fan tremolar.

Em torno estúpida
en el cop atroç,
no tinc més llàgrimes,
no tinc més veu,
no puc plorar
no sé parlar.

**BACH, *Passió segons Sant Joan BWV 245*
"Tot s'ha acomplert"**

Tot s'ha acomplert!
Oh consol de l'ànima ferida!
La nit dolorosa
em deixa comptar les darreres hores.
L'heroi de Judà venç amb el seu poder
i conclou la lluita.
Tot s'ha acomplert!

ALCINA [Alcina]

Ah, cor meu, has estat burlat!
Estrelles, déus! Númens de l'amor!
Traïdor! t'estimo tant,
em pots deixar sola entre llàgrimes.
Oh, Déus! Per què?

SERSE [Serse]

Fúries cruels
dels horribles abismes,
ruixeu-me
de verí amarg!

El món s'ensorra,
i el sol s'eclipsa
a aquesta ira
que el meu pit respira,
a aquesta ira
que expira al pit.

Fitxa artística i biografia

ENSEMBLE EXCLAMATIO

Sylvan Farran James i Catalina Reus, *violins*

Elizabeth Gex, *viola*

Oleguer Aymamí Busqué, *violoncel i direcció*

Andrew Ackerman, *contrabaix*

Gregori Ferrer, *clavicèmbal*

Cristina Segura, mezzosoprano

CRISTINA SEGURA

Nascuda a Barcelona, Cristina Segura és valorada sobretot per la seva “expressiva presència escènica” (SIGIC; Tomaz Grzeta). Destaca per la seva àmplia formació i activitat tant en l’òpera, com en el lied, com en la música antiga i l’oratori. Ha cantat com a solista a Suïssa, Eslovènia, França, Bèlgica, Brasil i a Espanya: a l’Auditorio Manuel de Falla de Granada, Palau de la Música Catalana, Fundación Juan March de Madrid, Auditori de Girona, Auditori Enric Granados de Lleida i en festivals com Festival Bachcelona, Schubertiada de Vilabertran o Festival de Música sacra de Madrid.

Les darreres temporades ha cantat rols d’òpera a teatres com el Teatro de la Zarzuela (Madrid) a *El imposible mayor, en amor le vence amor* de Durón amb Cappella Mediterranea, direcció de Leonardo García Alarcón i el rol de paje a *La cantada vida y muerte del general Malbrú* de Jacinto Valledor. Ha participat a diferents produccions del Théâtre Opéra de Lausanne (Suïssa) protagonitzant els rols de Smeton a *Anna Bolena* (2019) i Teresa a *La Sonnambula* (2018) de Donizetti, amb companys solistes de la talla d’Olga Peretyatko, Alisa a *Lucia de Lamermoor* sota la direcció de Jesús López Cobos (2017), L’autruche a l’estrena mundial de *Les Zoocrates* de Thierry Besançon (2017) i Pepa a l’operette *La Belle de Cadix* (2016). Als seus inicis debutà amb rols com Hexe a *Hänsel und Gretel* de Humperdinck, Zita a *Gianni Schicchi* de Puccini, La medium a *La Medium* de Menotti i La Maman, La Tasse i La Libellule a *L’enfant et les sortilèges* de Ravel. Ha actuat també amb la prestigiosa Orchestre de Chambre de Lausanne cantant Bach i Zbinden i ha enregistrat el rol de Gaziél de l’obra *Gaziél* d’E. Granados amb l’Orquestra de Cadaqués.

Va estudiar amb Ma. Dolors Aldea i posteriorment amb la reconeguda contractista i directora d'orquestra Nathalie Stutzmann a l'Haute École de Musique de Ginebra (Suïssa). Es va perfeccionar en Lied al Koninklijk Conservatorium de Brussel·les (Bèlgica) amb Udo Reinemann, Hartmut Höll, Mitsuko Shirai, Ann Murray i Peter Schreier, entre d'altres. Premiada al 20è concurs Josep Mirabent i Magrans i el premi de JJMM atorgat per Wolfram Rieger i va ser escollida "artista nova generació" del festival de Lied LifeVictoria Barcelona 2014. És professora de cant al Conservatori del Liceu des del setembre de 2019.

OLEGUER AYMAMÍ

Nascut a Sabadell i format a l'Escolania de Montserrat sota la direcció del P. Ireneu Segarra. Cursà els estudis superiors de violoncel a l'ESMUC amb Damián Martínez i el Màster de violoncel barroc amb Bruno Cocset i el Màster de direcció d'orquestra amb Laurent Gay i direcció de cor amb Celso Antunes a l'Haute École de Musique de Ginebra. Paral·lelament s'inicià en la viola de gamba amb Guido Balestracci. Ha realitzat masterclasses de direcció amb Emmanuel Krivine i Antoni Ros-Marbà, i de violoncel amb Christophe Coin, Roel Dieltiens, Marçal Cervera, i Lluís Claret, entre altres.

La seva activitat musical abasta un repertori molt variat que va de la música antiga a la música contemporània, moderna i improvisada, actuant com a solista, amb grups de música de cambra i orquestres de renom com Le Concert d'Astrée, Cappella Mediterranea, Gli Angeli Genève, Le Concert des Nations, Les Basses Réunies, Geneva Camerata, Ensemble Cantatio, Vespres d'Arnadí, Acadèmia 1750, Orquesta Barroca de Sevilla o Orquesta del Gran Teatre del Liceu, amb qui actua a les millors sales de concerts d'Europa i Amèrica llatina i enregistra per diversos segells discogràfics.

És professor de violoncel històric i de música de cambra a l'Esmuc i de l'Aula de Música Antiga del Conservatori de Girona per l'interès d'apropar la interpretació històrica ja als inicis de l'educació instrumental i musical. Igualment, és director convidat de diferents formacions i orquestres. Treballa regularment com a director musical assistent al Gran Teatre del Liceu i és director artístic del projecte personal *Ensemble Exclamatio*.

ENSEMBLE EXCLAMATIO

Exclamatio dona nom a una manera de veure i abordar la música. Centrat en la música antiga, vol servir-se de les influències contemporànies per construir el pont entre la mentalitat de l'interpret de l'època antiga amb l'actual. Coordinat i dirigit per Oleguer Aymamí Busqué, l'ensemble porta a terme diferents projectes on conviuen la música de cambra amb la música orquestral i vocal, adaptant-ne la formació en funció de la proposta i el programa. En tots els programes hi ha la voluntat d'exploració de noves sonoritats tant en estil com en instrumentari, incloent sovint el registre de tenor de violí (violoncel piccolo), entre d'altres.

Entre els seus projectes en destaquen *Traditore* i *Reines* amb la mezzosoprano Cristina Segura, *Affetti dell'animo* on fusiona música antiga i minimalista, programa de música catalana i espanyola amb la cantant Anna Reinhold i Quito Gato (guitarres històriques) o *Sonata da chiesa*, entre d'altres.

Ha actuat a diversos festivals de Catalunya, França, Suïssa i la República Txeca i els seus concerts han estat enregistrats i retransmesos per la Ràdio Txeca i Catalunya Música.

Ensemble Exclamatio està format per músics amb una àmplia i especialitzada formació i una reconeguda pràctica en la música antiga, però que compten amb destacada versatilitat com a artistes i intèrprets que els porta a combinar la seva dedicació amb altres disciplines i estils musicals. Desenvolupen la seva activitat artística tant a Catalunya com a l'estranger, formant part de grups de renom internacional com *Le Concert d'Astrée*, *Cappella Mediterranea*, *Gli Incogniti*, *Le Concert de Nations*, *Concentus Musicus Wien* o *Vespres d'Arnadí*, entre molts d'altres.

Tast gastronòmic

Chocolat Factory - chocolatfactory.com

Celler Clos Dominic

Amb el suport de:

Amb la col·laboració especial de:

Amb la col·laboració de:

Amb l'ajut de:

Cots i Claret · Oliva Torras · Alapont · Òptica Jané · La Mare Cultural · Instal·lacions AGEC · Oli Migjorn · Farmàcia Mª Teresa Comas Riu Farmàcia Òptica Casas · Òmnium Segarra · Gestoria Mas Solsona · Tegecom · Fòrumgestió Assessors · La Farga del Solsonès · ARTA Estany 2011 · Constructora de Solsona · Òmnium Segarra · Vidres Solsona · VAS · Tallers Ballús · Espar Sala · Knauf · Tèxtil Olius Koobin · Constructora del Cardoner · Fruits Taribó · Carnisseria Solvi · Càmping La Ribera · Antiga Casa Magí · Restaurant El Miracle Allotjaments El Miracle · Hotel Sant Roc · Hotel Bremon · La Mare de la Font · La Garriga de Castelladral · Càmping El Solsonès · Konvent Urbi Apartaments · Casa d'Espiritualitat del Miracle · Hostal de Pinós · Ke Diví restaurant · Acústic Barna · Amics de Vergós Guerrejat Associació Riubrogent · Associació Amics de Coaner · Associació Pro Retaule de Salelles · Associació de Veïns de Salelles

Productors:

Cervesa La Pirata · Cafès Gener–November Tea · Flequers de Cardona · EssènciesCat · El Rosal · Ecomercaderet · Torrons Vicens Celler Grau i Grau · Restaurant Casal de Castelltallat · Horta de cal Cinto · Celler Fargas-Fargas · Forn Jorba · Giulio Bulloni · Oli Migjorn Làctics Saborit · Caseus Afinadors · Forn Coma · Celler Abadal · Chocolate Factory · Celler Clos Dominic · Forn cal Pius · Inés Rosales Que rebenti la Baells · Especialitats Viñas · Restaurant Corpus · Forn l'Espurna · Vins - cava Piteus · Forn · Pastisseria Camps · Biolord Rostisseria Romina · La Fornera de Biosca · Celler Comalats · La Garbiana · L'Olivera · Cerveses La Vella Caravana · La Solsonina · Verit Fruit · Casa Dalmases · Aya Cacao · Eixarcolant · Pastisseria Flor de Neu · Celler Collbaix · El Moli

Mitjans col·laboradors:

